

LUNA MARTIE, ZIUA A NOUA

STIHIRAR PROSOMIC

SFINȚII PATRUZECI DE MUCENICI DIN SEVASTIA

Tălmăcirea s-a făcut ținând canoanele imnografiei bisericești

CUVENITĂ LĂMURIRE

Stihiri prosomice este adaptarea pe limba noastră a originalului στιχηρὰ προσόμοια, evitând înadins slavonismul *podobie* sau, în context *podobnice*, care nu a spus nimic nu numai nouă, ci nici celor din limba cărora provine și a cărui etimologie sau simplă explicare nu este la îndemâna românilor, pe de o parte, iar pe de alta, a merge direct la izvoare este, fără îndoială, calea cea mai corectă și sigură, atât filologic, cât și liturgic.

Formularea *stihiri prosomice* am adoptat-o doar în titlu din dorința de a împământenii un concept și nu un termen, iar conceptul să-l explicăm, să-i expunem conținutul ideatic, precum și importanța liturgică. În slujba propriu-zisă am folosit o formulare cât mai românească posibil, care să fie pe înțelesul tuturor, dar care să își împlinească rolul tipiconal.

Nădărdim că, după ce conceptul va fi asimilat în cultura noastră bisericească, se va găsi un termen românesc potrivit. În momentul de față favorit și chiar folosit de unii ar fi *asemănândă* sau *stihiri asemănânde*, dar, după cum poate observa orice român, acum acest termen are o rezonanță neobișnuită, străină tocmai pentru că el nu poartă conținutul ideatic liturgic pe care ar trebui să-l redea. Însă, așa cum se întâmplă întotdeauna, vorbitorii, utilizatorii vor decide de-a lungul vremii.

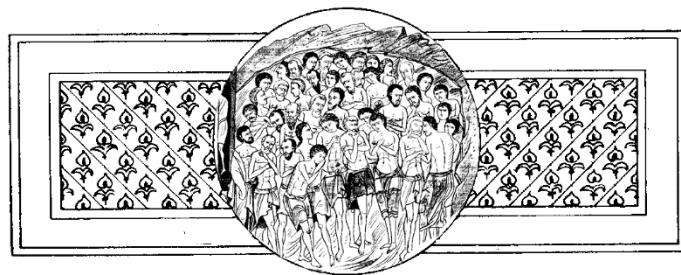
Un alt aspect foarte important care trebuie să-l conștientizăm este că ceea ce numim noi simplu *slujbă* este de fapt numai *textul* slujbei sau, mai bine zis, textul imnelor care sunt cuprinse în slujbă, iar aceste imne – imn=text+melodie – alcătuiesc cuprinzătorul gen imnografic, alcătuit, la rândul său, din mai multe specii/feluri de imne, care pot fi clasificate după mai multe criterii.

Așadar, ținând seama de toate aceste precizări, o posibilă și, desigur, neîndestulătoare definiție a *stihirii prosomice* ar fi: specia genului imnografic alcătuită după un model, adică asemănătoare (προσόμοιον-*prosomia*) cu o altă stihiră care s-a impus în conștiința Bisericii drept insuflată de Duhul Sfânt. Are, prin urmare, o structură prozodică fixă, după stihira pe care o copiază (același număr de silabe, iar accentele cuvintelor cad în același loc). Este, și în aceasta constă aspectul cel mai important, și o formă aparte de rugăciune, fiindcă psalmodiind un imn purtător de Duh, așa cum a ieșit din mâinile sfinților imnografi, mintea noastră, atât a psaltului, cât și a celui care ascultă, are mai multe propte, are cele mai favorizante condiții să intre în legătură nemijlocită cu însăși inspirația originală. Stihira după care a fost alcătuită (numită în actualele cărți de slujbă prin sintagma *însuși glasul*) este indicată la început. Sunt cele mai iubite în Biserică pentru că sunt cele mai ușor de învățat și pot fi cântate de oricine, nu numai de psalții specializați. Prin ele o slujbă are șansa să iasă bine și fără prezența unui psalt bun. Exemplu grăitor, dar din păcate unic, este slujba Prohodului Domnului, care se cântă în Vinerea Mare. Se mai numesc *podobii* sau *asemănânde*.

Considerăm că până la publicarea unui *Prosomier* românesc, care va fi un reper comun tuturor, numirea prosomiei originale, în grecește, este de neapărată trebuință.

Când sărbătoarea cade în Post, a se vedea rânduiala în Triod!

Melurghisirea: Ilie Rareș Cîmpean
Tehnoredactarea: Mihai Telescu

LUNA MARTIE, ZIUA A NOUA

SFINȚII PATRUZECI DE MUCENICI DIN SEVASTIA LA UTRENIE

După catisma întâi, sedea, glasul al 4-lea, asemenea cu:

Arătat-Te-ai astăzi... (Επεφάνης σήμερον)

**Luminați ca stelele' mari din tărie,' strălucind Biserica
din crugul ei neîncetat,' dând îndrăzneală creștinilor,' Patruzecime
din Lacul Sevastiei!**

Slavă..., Și acum..., a Născătoarei, asemenea

**Preacurată, rugile' noastre primește,' căci scăpăm de-a pururea
sub al tău acoperământ,' și mijlocește la Fiul tău' să mântuiască,
Fecioară, pe robii tăi.**

După catisma a doua, sedea, glasul al 4-lea, asemenea cu:

Cel ce Te-ai înălțat pe Cruce... (Ο υψωθείς)

**Cu gând viteaz mucenicia trecând-o,' de biruință purtătorilor, astăzi,
ați străbătut și apele, și focul cel cumplit,
și-ați ieșit la liniștea' mântuirii slăvite,' sfântă moștenire-având
Împărăția din Ceruri,' și-ntru aceasta-aduceți pentru noi
rugile voastre,' Sfinților Patruzeci!**

Slavă..., Și acum..., a Născătoarei, asemenea

Ca să-ți cântăm cu mulțumire, Preasfântă,
și mijlocirea ta s-o cerem cu râvnă, ' milele tale robilor tăi dă-ne și acum,
celor care îți strigăm: ' „Preacurată Fecioară, ' grabnic izbăvește-ne
de toată-amenințarea ' și de vrăjmași, văzuți și nevăzuți,
căci ocrotire ' tu ne ești tuturor.”

După Polieleu, sedea, glasul al 5-lea, asemenea cu:

Pe Cuvântul cel veșnic... (Τὸν συνάναρχον Λόγον)

Adunarea aleasă ' a Celor Patruzeci, ' de Dumnezeu luminată,
podoaba sfinților, ' să se laude acum ' cu viersul cântărilor,
căci, încercați prin ger și foc, ' înțelepții s-au vădit ' oșteni plini de îndrăznire
ai lui Hristos Împăratul, ' la Care pururi pentru noi mijlocesc.

Slavă..., Și acum..., a Născătoarei, asemenea

Ajutorul și mila, ' și a ta pavăză, ' peste-ai tăi robi le arată ' și potolește degrab
valul cugetului rău ' în deșertăciunea lui, ' iar al meu suflet, cel căzut,
Preacurată, să-l ridici, ' căci știu că le poți pe toate, ' numai doar să îți fie voia,
că L-ai născut pe Dumnezeu pe pământ.

LUMINÂNDA

Glasul al 2-lea, asemenea cu: *Femei, auziți... (Γυναῖκες ἀκουτίσθητε...)*

Oștirea mucenicilor ' de patruzeci cu numărul, ' cea a Treimii Preasfinte
și a pătrimii virtuții, ' a împătrit-stihiilor ' – apă și aer, foc, pământ –,
fie cinstită-n laude, ' căci pentru Domnul luptat-a, ' pentru Stăpânul a toate.

Slavă..., Și acum..., a Născătoarei, asemenea

Bucură-te, nor ușor ' ce din blestem scăpatu-ne-ai, ' a lui Adam iar-chemarea,
de Dumnezeu Născătoare, ' Maică cinstită-a Domnului,
acoperământ lumii-ntregi; ' bucură-te, nădejdea mea, ' căruță, poartă și scară,
și dezlegare a Evei!

LAUDELE

Glasul al 5-lea, asemenea cu: *Bucură-te, cămara...* (Χαίροις ἀσκητικῶν)

Fraților, să lăudăm în cântări' muceniceasca adunare veniți acum,
pe cea cu ger încălzită,' ce-al rătăcirilor ger' cu aprinsă râvnă mistuitu-l-a;
pe oastea vitejilor,' preasfințita lor armie,' nebiruita' îngrădire puternică,
și pe paznicii' ne'nfricați ai evlaviei;' pe mucenicii patruzeci
din Lacul Sevastiei' și solitorii de seamă,' dumnezeiești, ai Bisericii,
ce-L roagă pe Domnul' să dea sufletelor noastre' pacea și mila Lui.

Bucură-te, preaîntărite sobor,' de biruință purtătoare, tu, armie
și turnuri bunei-credințe,' ai lui Hristos tari oșteni,
neînfrânți în toate înfruntările;' viteaz având cugetul,
bărbătesc având sufletul,' sfântă oștire' și aleasă de Dumnezeu,
dumnezeieștilor,' de Hristos preadoriților;' ceata cea de patruzeci
de-un gând și de-o inimă,' și-n pătimire tot una,' una primind și cununile,
rugați-L pe Domnul' să dea sufletelor noastre' bogată mila Lui.

Ceată ce vitejește-ai luptat' și-ai dobândit toate cununile-ntrecerii,
te bucură că trecut-ai' prin asprul ger și prin foc,
și înghețul apei risipitu-l-ai.' Pământul făcut-ați cer,' toate voi luminându-le,
cei ce în sânul' lui Avraam vă-ncălziți acum' și cu îngerii
dănțuiți, Lăudaților!' Sfântă oaste de patruzeci' de flori, răspândind în jur
buna mireasmă cerească' a-mpărtășirii de Sfântul Duh,' rugați-L pe Domnul
să dea sufletelor noastre' bogată mila Lui.

MEGALINARIA*

Să cinstim în imne duhovnicești' pe patruzecimea' cea sfințită de mucenici,
căci focul și gerul' biruit-au cinstiții,' luând cu vrednicie' toate cununile.

* *Megalinaria* se cântă la sfârșitul Cântării Maicii Domnului, după ce se cântă ultima dată *Ceea ce ești mai cinstită*, pe aceeași melodie, iar unde este hram sau unde se face priveghere, și la Sfânta Liturghie, după Axion, înainte de ectenia *Pe toți sfinții pomenindu-i*.

La Utrenie. Întâiul rând de Sedelne.
Glasul al 4-lea. Ἐπεφάνης σήμερον.

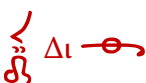
Glas

L^(B) u mi na ați ca ste le le mari din tă ri i
i i e stră lu cind Bi se ri ca din cru gul ei ne
în ce tat dând în drăz nea lă creș ti ni lor Pa tru ze ci i me
din La a cul Se va as ti i ei

Slavă..., Și acum..., a Născătoarei, asemenea.

P^(B) rea cu ra a tă ru gi le noas tre pri me e
e eș te căci scă păm de-a pu ru rea sub al tău a co pe
ră mânt și mij lo ceș te la Fi ul tău să mân tu ia as că
Fe cioa a ră pe ro o bi ii tăi

Al doilea rând de sedelne.
Glasul al 4-lea. Ὁ ὑψωθείς.

Glas

C^(Δ) u gând vi tea az mu u ce ni ci a tre cân d-o de bi

ru i in ță ă pur tă to ri lor as tăzi ați stră bă tut și
a pe le și fo cul cel cum plit și-ați ie șit la li i niș tea a
mân tu i rii slă vi te sfân tă moș te ni i re-a vând Îm pă
ră ți a din Ce ruri și-n tru a ceas t-a du ceți pen tru noi ru
gi le voa as tre Sfin ți lor Pa a tru zeci

Slavă..., Și acum..., a Născătoarei, asemenea.

^(Δ)
C a să-ți cân tă ăm cu u mul ți tu mi re Prea sfân tă și mij
lo ci i rea a ta s-o ce rem cu râv nă mi le le ta le
ro bi lor tăi dă ne și a cum ce lor ca re î îți stri gă
ăm Prea cu ra tă Fe cioa ră grab nic iz bă ve eș te ne de toa
t-a me nin ța rea și de vrăj mași vă zuți și ne vă zuți căci o
cro ti i re tu ne ești tu u tu ror

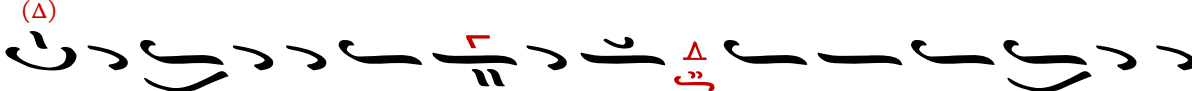
A^(K) ju to rul și mi la și a ta pa vă ză pes te-ai tăi
ro bi le a ra a tă și po to le eș te de grab^{v'} va
lul cu ge tu lui rău în de șer tă ciu nea lui^u iar al meu
su flet cel că zut Prea cu ra tă să-l ri dici căci ști iu că le poți
pe toa te nu mai doar să îți fi e vo o ia că L-ai năs
cut pe Dum ne ze eu pe pă mânt^u

Luminânda. Glasul al 2-lea. Γυναικες ἀκουτίσθητε.

Glas Bou

O^(Δ) ș ti rea mu u ce ni i ci lor de pa tru ze eci
 cu nu u mă rul cea + a Tre i mi ii Prea sfi in te și a
 pă tri mi ii vir tu u ții a îm pă tri i it sti
 hi i i lor a pă și a a er fo oc pă mânt fi e cin
 sti i tă-n la a u de căci pen tru Dom nu ul lup
 ta a t-a pen tru Stă pâ nu ul a toa a a te

A Născătoarei, asemenea.

B^(Δ) u cu ră ă te no or u șor ce din bles te em scă
 pa a tu ne-ai a lui A dam ia ar che ma a rea de Dum
 ne zeu Nă ăs că toa a re Mai că cin sti i i t-a
 Do om nu lui a co pe ră ă mânt lu u mii-n tregi bu cu
 ră te e nă de ej dea mea că ru ță poar tă ă și
 sca a ră și dez le ga re e a E e e vei

La Laude. Stihirile Prosomice.
Glasul al 5-lea. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Glas λ ᾠ Πα ᾠ Κε

1. **F** ^(II) ᾠ ra ți i lor să lă u dăm în cân tări ᾠ mu ce ni ceas
ca + a du na a re ve niți a cum ᾠ pe cea cu ger în căl zi
i tă ce-al ră tă ci ri lor ger ᾠ cu a prin să râ âv nă mis
tu i i tu l-a pe oas tea vi te ji lor prea sfin ți i ta
lor ar mi e ᾠ ne bi ru i ta în gră di i re pu ter
ni că ᾠ și pe paz ni cii ne'n fri ca ați ai e vla vi
^(K) ᾠ ^(Δ) ᾠ ^(II) ᾠ
ei pe mu ce ni cii pa tru zeci din La cul Se vas ti ei ᾠ și
so li to rii de sea a mă dum ne ze iești ai Bi se ri
cii ᾠ ce-L roa gă pe Do om nul să dea su fle te lor noa as
tre pa cea și mi la Lui ᾠ
2. **B** ^(II) ᾠ u cu ră te prea în tă ri te so bor ᾠ de bi ru in
ță pur tă toa a re tu ar mi e ᾠ și tur nuri bu nei cre di

in țe ai lui Hris toș tari oș teni ne în frânți în toa a te în
 frun tă ă ri le vi teaz a vând cu ge tul băr bă te esc a
 vând su fle tul sfân tă oș ti re și a lea a să de Dum
 ne zeu dum ne ze ieș ti lor de Hris to os prea do ri ți
 (K) lor cea ta cea de pa tru zeci de-un gând și de-o i ni mă și-n
 pă ti mi re tot u u na u na pri mind și cu nu ni
 le ru ga ți-L pe Do om nul să dea su fle te lor noa as
 tre bo ga tă mi la Lui
 3. C ea a tă ce vi te jeș te-ai lup tat și-ai do bân dit
 toa te cu nu u ni le-n tre ce rii te bu cu ră că tre cu
 u t-ai prin as prul ger și prin foc și în ghe țul a a pei ri
 si pi i tu l-ai pă mân tul fă cu t-ați cer toa te vo oi lu
 mi nân du le cei ce în sâ nul lui A vra a am vă-n căl

ziți a cum și cu în ge rii dăn ți i iți Lă u da ți
 (K) lor Sfân tă oas te de pa tru zeci de flori răs pân dind în
 (II) jur bu na mi reas mă ce rea as că a-m păr tă și rii de
 Sfân tul Duh ru ga ți-L pe Do om nul să dea su fle te
 lor noa as tre bo ga tă mi la Lui

Aceleași Stihiri. Pe larg.

Glas π 9 $\Pi\alpha$ 9 $\text{K}\epsilon$

1. **F** (II) ra ți i lor să lă ă u u dă ăm î în câ â
 ân tări mu u ce ni i ceas ca a + a du na a a re ve e niți
 a a cum pe e cea cu u ge er în că ăl zi tă ă ce-al ră ă
 tă ci i i i ri lo or ger cu a prin să râ â âv nă
 mis tu i tu u l-a pe oa as tea vi te e ji lor
 prea sfin ți i i ta lo or ar mi i e ne e bi ru u i ta a

în gră di i i re pu u ter ni i că ă ă ă și pe paz ni
 i ci i ii ne'n fri ca a ați ai e e vla vi i ei pe e
 e mu ce ni i cii pa tru u ze eci din La a a cu
 ul Se vas ti i ei și so li to o ri ii de sea a
 a a mă dum ne ze ie e ești a ai Bi se ri i cii ce-L
 roa gă pe e Do o om nul să dea a su fle e te lor noa
 a as tre pa cea a și mi i la a a Lui
 2. **B** u cu ră te prea î în tă ă ri i te e so o
 o bor de e bi ru u in ță ă pur tă toa a a re tu u ar
 mi i e și i tur nu uri bu u nei cre e din țe e ai lu ui
 Hris to o o os tari o oș teni ne în frânți în toa a a te
 în frun tă ri i le vi tea az a vând cu u ge tul
 băr bă te e esc a vâ ând su fle e tul sfâ ân tă o oș ti re e

și a lea a a să de e Dum ne e ze e eu dum ne ze ieș ti
 i lo o or de Hris to o os prea do o ri ți i lor cea a
 a ta a a a cea a de pa tru u ze eci de-un gă â ând și i
 de-o i ni i mă și-n pă ti mi i re e tot u u
 u u na u na a pri mi i ind și i cu nu ni i le
 ru ga ți-L pe e Do o om nul' să dea a su fle e te lor
 noa a as tre bo ga a tă mi i la a a Lui
 3. ^(II) C ea a a tă ce vi i te e je eș te-a ai lu u
 up tat și-a ai do bâ ân dit toa a te cu nu u ni le î în tre
 ce e rii te e bu cu u ră ă că tre e cu t-a ai prin a as
 prul ge e e er și pri in foc și în ghe țul a a a pei
 ri si pi tu u l-ai pă mâ ân tul fă cu u t-ați cer
 toa te vo o oi lu mi i nân du u le ce ei ce î în sâ nu ul

lui A vra a am vă în că ăl ziți a a cu u u um și cu
 în ge e ri i ii dăn ȕu i i iți Lă u u da ți i lor
 Sfâ â ân tă oas te e de pa tru u ze eci de
 flo o ori ră ăs pân dind î în jur bu na mi rea as mă
 ă ce rea a a as că a-m păr tă și i i ri ii de
 Sfân tu ul Duh ru ga ți-L pe e Do o om nul să dea a su
 fle e te lor noa a as tre bo ga a tă mi i la a a Lui

La Dumnezeiasca Liturghie. Megalinaria.

Glasul al 2-lea. Τὴν τιμιωτέραν.

Glas

S ă cins tim în i i im ne du ho ov ni i i ce
 e ești pe pa tru ze ci i i mea a cea sfin ți i i
 tă de mu u ce e e nici căci fo cu ul și i i
 ge e e ru ul bi ru i i i t-au cins ti i i i i i

ții lu ând cu u u vre e ed ni ci i e toa te cu
 nu u ni i i le e e e